

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Інженерно-технологічний факультет
Кафедра охорони праці та фізики
Кафедра технології і переробки продуктів тваринництва та кінології

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

_____ ОК 9 Охорона праці в галузі _____
(обов'язковий / вибірковий)

Спеціальність	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
Освітня програма	«Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)

Розробник: О.О. Василенко О.О. Василенко, доцент кафедри охорони праці та фізики
(підпис)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри охорони праці та фізики	протокол від <u>11 червня</u> 2025 р. № <u>10</u>
	Завідувач кафедри <u>(підпис)</u> (С.М. Хурсенко)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис) Ганна БАРСУКОВА
(ПБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис) Владислав ЗУБКО
(ПБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

(підпис) Світлана ХУРСЕНКО
(ПБ)

(підпис) Андрій ЧЕПІЖНИЙ
(ПБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис) Надія БАРАНІК
(ПБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 30.06. 2025 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	ОК 9 Охорона праці в галузі		
2.	Факультет/кафедра	кафедра охорони праці та фізики		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка		
5.	Рівень НРК	2-й магістерський		
6.	Семестр та тривалість вивчення	2-й семестр, 15 тижнів		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
		Лекційні 8	Практичні заняття 16	126
9.	Мова навчання	українська		
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	к.т.н, доцент Василенко О.О.		
11.1	Контактна інформація	vasylenko.sumy@gmail.com		
11.	Загальний опис освітнього компонента	забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.		
12.	Мета освітнього компонента	формування у майбутніх фахівців (спеціалістів та магістрів) умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі.		
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент є основою для компонента ОП 2-го рівня освіти «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»: ВК 5 Методи сучасного керування технологічними процесами і виробництвами в енергетиці.		
14.	Ключові слова	Небезпечний чинник, правила надання першої долікарської допомоги, освітлення, шум, вібрація, гігієна праці, безпекова ситуація.		
15.	Політика академічної доброчесності	-не допускається копіювання висновків протоколів практичних робіт один у одного, у подібному випадку практичні роботи будуть вважатися не захищеними та потребують повторного доопрацювання. В разі повторного доопрацювання робота не буде оцінена на максимальний бал; -не допускається копіювання тексту самостійних робіт у інших студентів, у подібному випадку роботи не будуть допущені до захисту; -під час написання підсумкових тестувань не дозволяється списування студентів один у одного та користування гаджетами, якщо це відбувається, то передбачене зниження балів.		

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання з дисципліни ¹	Програмні результати навчання ²			Як оцінюється РНД
	ПРН 14	ПРН 17	ПРН 19	
<u>ДРН 1.</u> Здійснення забезпечення відповідного рівня якості та безпечності під час виконання робіт.	X	X	X	1. Усний захист практичних робіт 2. Тестування в системі Moodle 3. Екзамен
<u>ДРН 2.</u> Володіння основами Законодавства України з охорони праці, систему управління та організації охорони праці на виробництві, питання організації навчання з охорони праці та розслідування нещасних випадків на виробництві, а також методи економічного аналізу травматизму;			X	1. Усний захист практичних робіт 2. Тестування в системі Moodle 3. Екзамен
<u>ДРН 3.</u> Дослідження методів та показників стану охорони праці, виробничого травматизму, професійних захворювань тощо; класи умов праці за показниками шкідливості та небезпечності, важкості та напруженості трудового процесу, категорії та клас галузевих об'єктів по, організаційні і технічні засоби безпеки праці;	X			1. Усний захист практичних робіт 2. Тестування в системі Moodle 3. Екзамен
<u>ДРН 4</u> Здійснювати технічні та організаційні заходи щодо організації безпечних умов праці під час виробничої діяльності.	X	X	X	1. Усний захист практичних робіт 2. Тестування в системі Moodle 3. Екзамен

¹ Той, перелік, який наводиться у робочій програмі у «знати, уміти».

При визначенні ДРН у робочій програмі можна не виділяти «знати, уміти», а давати загальним списком.

² зазначити номери ПРН так, як вони наведені в ОП.

ОБОВ'ЯЗКОВО! ПРН, що наведені у додатку повинні співпадати із тими «+», що наведені у матриці відповідності ПРН і ОК освітньої програми.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ³
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	ПЗ		
Тема 1. Міжнародні норми в галузі охорони праці. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі План: 1. Охорона праці як невід’ємна складова соціальної відповідальності. 2. Визначення та основні принципи соціальної відповідальності. 3. Міжнародні норми соціальної відповідальності. Стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність». 4. Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності». 5. Вимоги до забезпечення охорони праці в структурі соціальної відповідальності. 6. Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі. 7. 2. Показник нормативно-правових актів з питань охорони праці. 8. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. 9. Складання інструкцій з охорони праці. Положення про організацію системи управління охороною праці в галузі.	2	2	20	[10,14,18]

³ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

Тема 2. Система управління охороною праці в організації. Ефективність функціональної структури План: 1. Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). 2. Елементи системи управління охороною праці, міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007. Політика в галузі охорони праці. Планування заходів з охорони праці. 3. Види планування та контролю стану охорони праці. 4. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій. 5. Плани локалізації і ліквідації аварійних ситуацій й аварій.	2	2	20	[10,14,18]
Тема 3. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків. Проблеми фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії в галузі. План: 1. Мета та завдання розслідування нещасних випадків. 2. Обов'язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків. 3. Обставини, за яких проводиться розслідування. 4. Встановлення зв'язку нещасного випадку з виробництвом. 5. Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. 6. Атестація робочих місць.	2	2	20	[17,19,22]
Тема 4. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах План: 1. Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень. 2. Організація наукових досліджень та основні наукові проблеми в галузі охорони праці. 3. Класи виробничих та складських приміщень по вибуховій та пожежній небезпеці. Вогнестійкість будівельних конструкцій і матеріалів. 4. Протипожежні перешкоди. Забезпечення безпечної евакуації персоналу. 5. Пожежна безпека технологічного устаткування, електрообладнання, систем опалення, вентиляції.	2	2	20	[1,2,3-6,10,14,18]

Разом за 1 Модуль	4	8	80	
Тема 5. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві План: 1. Органи державного нагляду за охороною праці. 2. Основні принципи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності. 3. Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування. 4. Суб'єкти та об'єкти страхування. Види страхування. 5. Страховий ризик і страховий випадок. Фонд соціального страхування від нещасних випадків.	2	2	10	[10,14,18]
Тема 6. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій. Планування з питань цивільного захисту. План: 1. Основи цивільного захисту в Україні. Основні поняття і визначення. 2. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити надзвичайні ситуації. 3. Класифікація надзвичайних ситуацій. Основні причини виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідація їх наслідків. 4. Загальні принципи планування заходів цивільного захисту. 5. Вимоги до складу, змісту та форми плануючих документів. 6. Методика розроблення планів з попередження надзвичайних ситуацій.	2	2	10	[17,19,22]
Тема 7. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного, біологічного зараження. План: 1. Оцінити вплив ударної хвилі при вибуху газоповітряної суміші. 2. Визначити вплив ударної хвилі на людей та тварин. 3. Розрахувати ступені руйнування об'єкта та їх характеристику. 4. Ознайомитись з основними поняттями оцінки радіаційної, хімічної, метеорологічної обстановки. 5. Вивчити методи оцінки радіаційної обстановки при аварії на АЕС і послідовність її проведення. 6. Визначити параметри зон забруднення радіоактивних речовин.	2	2	10	[1,2,3-6,10,14,18]

Тема 8. Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків НС. Забезпечення заходів і дій в межах Єдиної системи цивільного захисту для профілю технології зберігання, консервування та переробки м'яса і молока. План: - Освоїти методику оцінки інженерної обстановки. - Зробити розрахунок необхідної кількості рятувальників і техніки. - Оцінити збитки від наслідків надзвичайних ситуацій. - Стійкість діяльності об'єктів виробництва та переробки продукції тваринництва. - Використання захисної тари і матеріалів для схову, виготовлення фасованих продуктів у надійному упакуванні.	2	2	16	[10,14,18]
Всього	8	16	126	
Неформальна освіта				
Модуль: Безпека життєдіяльності під час війни Програма курсу: Заняття 1. Тема: Сигнал «Тривога». Алгоритм дій після сповіщення. Заняття 3. Тема: Поведінка при обстрілах та артобстрілах в зоні бойових дій. Заняття 4. Тема: Поведінка під час вибуху. Мінна безпека.			5	https://intita.com/modules/380
Всього			5	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

[illegible]

ДРН 4 Здійснювати технічні та організаційні заходи щодо організації безпечних умов праці під час виробничої діяльності.	Презентації (демонстрація інформації щодо тематики лекцій)	2	Практичні роботи (виконання завдань відповідно до методичних рекомендацій) Індивідуальні завдання (проведення пошуку інформації для написання реферату по тематиці самостійної роботи)	4 40
--	--	---	---	-------------

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Модуль 1 (35 балів)			
1.	Захист практичних робіт (4 ЛБ по 2 бали)	8 балів / 8%	протягом 5 днів після заняття
2.	Проміжне тестування (тест множинного вибору)	27 балів / 27%	7 тиждень
Модуль 2 (35 балів)			
3.	Захист практичних робіт (4 ЛБ по 2 бали)	8 балів / 8%	протягом 5 днів після заняття
4.	Проміжне тестування (тест множинного вибору)	27 балів / 27%	7 тиждень
5.	Неформальна освіта	5%	14 тиждень
6.	Екзамен письмова робота (відкриті питання)	30 балів / 30%	15 тиждень

5.2.2 Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Добре	Відмінно
	<0 балів	1 бали	2 бали
Захист практичних робіт	Вимоги щодо завдання не виконано	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Модуль 1			
1	Захист практичних робіт	4 практичних робіт, кожна оцінюється максимально по 2 бали (всього 8 балів)	протягом 5 днів після заняття
2	Проміжне тестування (тест множинного вибору) до Модуля 1	27 тестових питань, кожне оцінюється у 1 бал	До 7 тижня

Модуль 2			
3	Захист практичних робіт	4 практичних робіт, кожна оцінюється максимально по 2 бали (всього 8 балів)	протягом 5 днів після заняття
4	Проміжне тестування (тест множинного вибору) до Модуля 2	27 тестових питань, кожне оцінюється у 1 бал	До 15 тижня
5	Неформальна освіта (сертифікат)	5 балів (за наявності сертифікату)	До 14 тижня
6	Екзамен	Відповідь на питання білету (30 балів)	До 15 тижня

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування до 1-го та 2-го модулів (тест множинного вибору)	Протягом семестру, не пізніше 7-го та 14 тижнів
3	Зворотний зв'язок у вигляді усного захисту практичних робіт	Протягом семестру, після кожної лабораторної роботи, не рідше ніж раз на тиждень
4	Усний зворотний зв'язок під час роботи над виконанням практичних робіт	До 14 тижня

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Методична література

1. Охорона праці в галузі. Методичні вказівки щодо виконання практичної роботи «Складання колективного договору» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх спеціальностей денної та заочної форм навчання. Автори: к.т.н., доц. Василенко О.О., к.е.н., доц. Хворост Т.В., ст. викл. Семерня О.В., зав. навч.-метод. каб. Кіндя О.П. Обсяг 44 стор. (Пр. № 4 від 28.01.2025 р.).

2. Основна література

1. Протосерейський О.С. Охорона праці: Практикум для студентів усіх спеціальностей: – К.: НАУ, 2022 – 82 с.
2. Пістун І.П. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред.. к.т.н., доц.. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2022 – 436 с.
3. Присяжнюк Л.А. Методичний посібник з питань експлуатації і застосування вогнегасників. /Присяжнюк Л.А., Білкун Д.Г., Баленко В.К. та ін. - К.: Основа, 2022. - 147 с.
4. Бедрій Я.І., Боярська В.М., Голубев А.К. та ін. Безпека життєдіяльності: Посіб. для студ. техн. вузів. □ Л., 2021. – 275 с.
5. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. / За ред. М. Назарука. – Львів: "За вільну Україну", 2022 – 275 с.
6. Заплатинський В. М. Основи кримінологічної безпеки сучасного бізнесу: Навч. посіб. для вузів. – К.: Київ. держ. торг.-екон. ун-т, 2022. – 141 с.
7. Заплатинський В. М. Безпека життєдіяльності: Опорний конспект лекцій. – К.: Київ. держ.

торг.-екон. ун-т, 2023. – 207 с.

8. Лапін В. М. Безпека життєдіяльності людини. – Л.: Львівський банківський коледж, 2022. – 192 с.
9. Желібо Є.П., Безпека життєдіяльності. /Є. П. Желібо, Н. М. Заверуха, В. В. Зацарний. За ред. Желібо Є. П.: Навч. посібник. – Львів, “Новий Світ-2000”. – 2024. – 320 с.

Додаткова література

1. Хурсенко, С. М., Семерня, О. В., Хворост, Т. В., & Василенко, О. О. (2025). Використання європейського досвіду розроблення профілактичних заходів з безпеки праці. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Механізація та автоматизація виробничих процесів, (4 (58), 89-95. <https://doi.org/10.32782/msnau.2024.4.13>
2. Хворост, Т. В., Хурсенко, С. М., Семерня, О. В., & **Василенко, О. О.** (2025). Вплив шкідливих факторів виробничого середовища на розвиток професійних захворювань працівників сільського господарства. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Механізація та автоматизація виробничих процесів, (1 (59), 96-101. <https://doi.org/10.32782/msnau.2025.1.15>
3. Vasylenko O. (2024). Improvement of sugar beet storage technology with the development of kagatu ventilation modes. The development of technical , agricultural and applied sciences as the main factor in improving life –2024. –297с.
4. Vasilenko O.O. Monitoring and simulation of the environmental state of the sumy region 29й міжнародній науковій конференції „Технології XXI століття”, м. Одеса, (20-22 листопада 2023 р.). с.96.
5. Vasilenko O.O. The influence of the conditions of the production environment on human health and performance 29й міжнародній науковій конференції „Технології XXI століття”, м. Одеса, (20-22 листопада 2023 р.). с.97.
6. Vasilenko O.O. Innovative approaches to the field of labor protection in universities 29й міжнародній науковій конференції „Технології XXI століття”, м. Одеса, (20-22 листопада 2023 р.). с.102.
7. Vasilenko O.O. Main hazards of the air environment in the working areas of agricultural enterprises 29й міжнародній науковій конференції „Технології XXI століття”, м. Одеса, (20-22 листопада 2023 р.). с. 104.
8. Vasilenko O.O. State of fire safety and emergency situations in Sumy region 29й міжнародній науковій конференції „Технології XXI століття”, м. Одеса, (20-22 листопада 2023 р.). с. 106.
9. Василенко О.О., Устик І.В. Удосконалення технології зберігання цукрового буряку 29й міжнародній науковій конференції „Технології XXI століття”, м. Одеса, (20-22 листопада 2023 р.). с. 106.
10. Василенко О.О., Яценко Є.В. Удосконалення конструкції молочного сепаратору 29й міжнародній науковій конференції „Технології XXI століття”, м. Одеса, (20-22 листопада 2023 р.). с. 106.
11. **Vasylenko O.** (2025). Національна безпека в екологічній сфері.. «Інтеграція гуманітарних знань у соціальний розвиток: теорія та практика». ISBN – 3456-7890. 31.05.2025р. С. 56-80.

12. Інформаційні ресурси

<https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1438>